

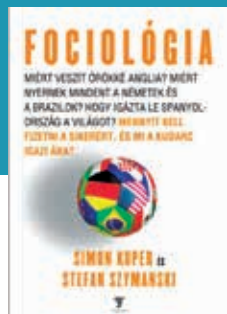

SZÖVEG –
KEMENES TAMÁS

SOROZAT –
OLVASÓSAROK

PRECÍZIÓS FUTBALL

A Fociológia (Soccernomics) című könyv nemcsak felveti, de egyenesen pontról pontra bebizonyítja, hogy a Big Data korszakában többé az imádott futball sem maradhat olyan, mint korábban volt.

Legalábbis elvileg; ugyanis a könyvből többek közt az is kiderül, hogy néha még a legfelkapottabb klubok is igazi „kőkorszaki” metódusok mentén építkeznek, irtóznak a számoktól, sőt, még a focivilág legsötétebb babonáinak is rendre bedőlnek. Ilyen babona például az, hogy érdemes gyorsan megvenni azokat a játékosokat, akik az éppen aktuális nagy tornán kiemelkedően teljesítenek; hogy egy futballklub sikere egyszerűen attól függ, mennyi pénzt költ az átigazolási piacon; hogy a nagy játékosokból feltétlenül nagy edző válik; vagy hogy a brazilok, a belgák és a hollandok pusztán nemzetiségük alapján kiemelt figyelmet érdemelnek...

Simon Kuper és Stefan Szymanski, a könyv két szakavatott szerzője mindezzel szemben adatokra és kutatási eredményekre támaszkodva igyekszik megmutatni a helyes irányt. Így például határozottan állítják, hogy a kluboknak érdemes személyes problémákkal küzdő játékosokat vásárolniuk, illetve hogy a távolról

érkezők beilleszkedését (relokációs tanácsadók bevonásával) a jelenleginél sokkal intenzívebben kellene elősegíteniük.

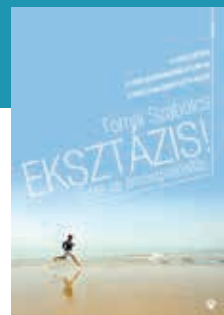
A kötet talán legizgalmasabb – egyben legszellemesebb – részében az átigazolási piac „titkait” ismerhetjük meg, pontokba szedve. De olvashatunk a foci és az öngyilkosság közötti összefüggésről, a pályán és a pálya körül létező rasszizmusról; a szurkolói magatartás rejtelméről; a női fociedzők gyakorlatilag teljes hiányáról; és megtudhatjuk, hogy minden híresztelés ellenére a foci egyáltalán nem „nagy üzlet”... (Ami azt illeti, egy közepes Tesco még a legnagyobb klubokat is kenterbe veri ezen a téren.)

A Fociológia egy kiváló könyv, tulajdonképpen bárki örömmel forgathatja – a focit kedvelők számára azonban egészen biztosan kötelező olvasmány. ♦

Simon Kuper, Stefan Szymanski: Fociológia, Twister Media Kft., 2016

„FUTOK, TEHÁT VAGYOK”

A futás közben jelentkező eksztázisok, misztikus egységélmények a '70-es évek kocogómozgalmi óta nem számítanak újdonságnak; ahogyan azt is tudhatjuk, hogy egyelőre bizony nem született olyan tudományos magyarázat, amelyből az efféle jelenségeket maradéktalanul le lehetne vezetni. Nem számítva persze a mindenható endorfinokat.

Torna Szabolcs mint gyakorló (táj)futó ezen a kvázi-misztikus nyomvonalon halad előre Eksztázis – futás és önmegvalósítás című aforizmagyűjteményében. Határozott és impulzív, néhány mondatos gondolatokat és megfigyeléseket ad elénk, összesen 450 darabot. Az ötletből kiváló könyv is születhetett volna. Csakhogy az egyszerűségükben is erős bekezdések mellett („Egyre csak futok – önmagam felé”) sajnos komoly „túlészlelések” is bőven becsúsztak a válogatásba. Így például nehéz belátni, hogyan lehetne a futás – horribile dictu – „visszalopakodás a Paradicsomba”. Ez persze óriási (s ezért haszontalan) túlzás. Az olyan megjegyzésekkel pedig, mint például: „Egy szép nő meghódítása és egy fontos verseny megnyerése között

csupán egy árnyalatnyi a különbség” – már tényleg alig-alig lehet mit kezdeni. Hacsak ez a bizonyos kis „árnyalat” nem a szabad személy valósága volna – amelynek egyébként tudvalevőleg nemcsak a férfiú, hanem a nő is büszke birtokosa. Szemben, mondjuk, a közértig feszülő három lassú kilométerrel...

Mindezek ellenére biztos, hogy a könyv jó pár mondata jelenthet sokat a futást szerető, a futásban lelkesen „elmélyedő” olvasók számára. Monspart Sarolta mindenestre elégedett a gyűjteménnyel. Mint az előszóban írja: „Azt hittem, hetvenévesen már majdnem mindent tudok a futásról és a tájfutásról. Tévedtem”. ♦

Torna Szabolcs: Eksztázis. Futás és önmegvalósítás, Athenaeum Kiadó, 2015

HALOTTI POMPA

Vallás és művészet szerves kapcsolata sokáig teljesen magától értetődő volt, manapság már – finoman szólva – nem az. Sőt, az újabb művészi törekvések gyakran épp e kapcsolat mélyreható destrukcióját tartják az egyik legfontosabb feladatuknak, mert mint mondják: „a felvilágosodás után a vallást (különösen is annak intézményesített formáit) immár nem igazán lehet komolyan venni”. Márpedig a művészet – komoly dolog.

A Károli Könyvek-sorozat új kötetében több mint 800 oldalon, temérdek ragyogó illusztráció kíséretében, hat nagy fejezet mentén kapunk csaknem teljes képet vallás és művészet sajátos viszonyáról. A nagy témák (Képtakusok, Rítus és performansz, Hang és zene, Szent és profán tér, Szöveg és szakralitás, Gondolat és esztétikum) keretében elemzik a szerzők a vallásival, szakrálissal foglalkozó/birkózó klasszikus művészóriásokat (Rilke, Dante, Büchner) és a kiemelten fontos korszakokat. Emellett izgalmas kortárs művészi teljesítményekről is bőségesen olvashatunk, többek közt Valère Novarina improvizációs színházáról; a japán Babymetal nevű együttes popzenei produkciókat szakrális performanszá gyötrő, különös előadásairól és klipjeiről; vagy épp a nemrég elhunyt Borbély Szilárd vérfagyasztó fordulatokban izzó híres verseskötetéről, a Halotti pompáról is.

A kötet talán legkülönösebb – és igen fontos – tanulmánya az úgynevezett „virtuális temetők” bizarr jelenségéről szól. Ez a villogó szentképekkel, animált rózsafüzérekkel, virtuális gyertyagyújtogatással és egyéb online bizarrságokkal terhelt „forradalmian új gyász kultúra” ma még gyerekcipőben jár – de attól tartunk, bőven fogunk még hallani róla...

A Vallás és művészet egész biztosan az utóbbi idők egyik legfontosabb, legérdekesebb kiadványa; gyakorlatilag bárhol nyitjuk is ki, valószínűleg nem fogjuk tudni letenni. ♦

Sepsi Enikő–Lovász Irén–Kiss Gabriella–Faludy Judit (szerk.): Vallás és művészet, L'Harmattan Kiadó, 2016

CYBERPSZICHOLOGIA

Giovanni Cucci „Virtuális paradicsom vagy pokol.com? A digitális forradalom veszélyei és esélyei” című könyve az online lét radikális pszichológiai hatásait vizsgálja.

Ahogy már a cím is jelzi: a forradalmi újdonság kapcsán mindenkor megjelenő szélsőséges vélekedések helyett a szerző a józan mérlegelést választja. Ennek megfelelően már a legelső oldalakon elmondja, hogy a manapság szinte mindig negatív töltést kapó függőség jelensége valójában „csak akkor válik rosszindulatúvá, betegessé, sőt, patológiássá, amikor meggátolja a személy fejlődését, elszegényíti létezését”. Van ugyanis pozitíve értékelhető függés is, amelynek keretei közt „megnyílunk, kilépünk önmagunkból (...), ezáltal gazdagítva magunkat és a többiekét”.

Érzékeny elemzéseket olvashatunk az újdonság jelenségéről, ránk gyakorolt változatos hatásairól; a technológia mibenlétéről (emberibbé tesz minket?); mindazokról a változásokról, amelyeket az internet okoz a tudatunkban (lassabbá vagy gyorsabbá válik-e az értelmünk a szupergyors „szörfölés”, az információk

egyre növekvő fogyasztása révén?); valamint a virtuális erőszak típusairól is. A „social mediá”-val külön nagy fejezet foglalkozik: mennyiben hívnak létre valós közösségeket a közösségi oldalak, hol vannak ezek használatában azok a határok, amelyeken innen még lelkiileg-szellemileg épek maradhatunk?

Giovanni Cucci jezsuita szerzetes, pszichológus kötetének egyik nagy erénye, hogy oldalról oldalra ellenáll a kung-fu módjára működő, mindig mindenre – hétköznapiakra és természetfelettire egyaránt – biztos megfejtést kínáló „pszichologizmus” veszélyének; mindvégig valódi pszichológia, és így – Barsi Balázs kifejezésével élve – „nemes tudomány” marad. ♦

Giovanni Cucci SJ: Virtuális paradicsom vagy pokol.com? A digitális forradalom veszélyei és esélyei, Jezsuita Kiadó, 2016.